

Complexnummer: 511121

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Bloemendaalsche Waterleiding

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

511122, 511123

Woonplaats

Bloemendaal

Gemeente

Bloemendaal

Provincie

Noord-Holland

Locatie van het hoofdobject

Hoge Duin en Daalseweg 21 B, 2061 AE te Bloemendaal

Complexomschrijving

Inleiding

Complex van de voormalige "Bloemendaalsche Waterleiding", gelegen aan de oostzijde van de Hoge Duin en Daalseweg, waarvan twee objecten afzonderlijk worden beschermd, namelijk een FILTERGEBOUW en MUUR MET TOEGANGSHEK. Vóór 1898 was de drinkwatervoorziening in de gemeente Bloemendaal in handen van de Amsterdamsche Waterleiding-Maatschappij. Het verzorgingsgebied beperkte zich tot Bloemendaal en Overveen. Vanaf 1 mei 1898 trad de gemeente Bloemendaal op als drinkwaterdistributiebedrijf in dit verzorgingsgebied. Daarnaast opende de Eerste Nederlandsche Electriciteits Maatschappij in 1900 een klein duinwaterleidingbedrijf dat drinkwater leverde aan particulieren in het verzorgingsgebied Bloemendaalsche Park en Park Duin en Daal. Op 1 juli 1904 kwam dit waterleidingbedrijf in eigendom van de Kennemer Electriciteit-Maatschappij. Op 25 september 1912 werd de gemeente Bloemendaal formeel eigenaar van het waterleidingbedrijf in Duin en Daal. Op 11 oktober 1912 ondertekenden B&W van Bloemendaal een overeenkomst met de N.V. Industrieële Maatschappij F.J. Stulemeyer & Co, Constructeurs van Werken in Gewapend Beton te Breda, Amsterdam en Brussel, voor de uitvoering van onder meer een filtergebouw. Op 25 september 1913 werd deze filterinrichting officieel in werking gesteld. Ook de langs de Hoge Duin en Daalseweg gelegen muur met toegangshek, welke evenals het filtergebouw in beton werd uitgevoerd, kwam in dat jaar gereed. Momenteel zijn het filtergebouw en omliggend terrein (inclusief muur en toegangshek) in beheer bij het Waterleidingbedrijf Zuid-Kennemerland. Het filtergebouw doet geen dienst meer.

Waardering

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het complex van de voormalige "Bloemendaalsche Waterleiding", bestaande uit een filtergebouw en muur met toegangshek, is van algemeen belang uit cultuurhistorisch en architectuurhistorisch oogpunt. Beide objecten zijn een vroeg en gaaf voorbeeld van de toepassing van gewapende betonbouw, waarbij de muur met toegangshek een ensemble-waarde vertegenwoordigt met betrekking tot het filtergebouw. Het filtergebouw is tevens van grote cultuurhistorische betekenis als een qua bouwtype zeldzaam geworden element uit de geschiedenis van de drinkwatervoorziening in Nederland.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 511122

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	03 november 1998
Kadaster deel/nr	82868/30

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Bloemendaal	Bloemendaal	Noord-Holland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Bloemendaal	Duin en Daal

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Bloemendaal	A			10969

*Omschrijving***

Inleiding

Als terreinafscheiding langs de oostzijde van de Hoge Duin en Daalseweg gelegen MUUR MET TOEGANGSHEK, onderdeel uitmakend van het complex van de voormalige "Bloemendaalsche Waterleiding".

Omschrijving

De uit drie delen bestaande muur is in totaliteit circa 50 meter lang en volgt, parallel aan de weg, in noord-zuid richting de bochten van de Hoge Duin en Daalseweg. Aan de noordzijde buigt de muur in oostelijke richting af, alwaar hij na circa vijf meter eindigt. De muur bestaat uit een gewapend grindbetonnen plint (afwisselend in hoogte als gevolg van de geaccidenteerdheid van het terrein) met daarop een muurwerk opgebouwd uit grindbetonnen stenen met rustica-motief. Dit muurwerk wordt afgesloten door een gewapend grindbetonnen afdekplaat met daarop een, later toegevoegd, circa 50 centimeter hoog ijzeren hekwerk. De muur is vanwege de geaccidenteerdheid van het terrein, afwisselend van hoogte.

Aan de uiteinden (zuid en oost) en tussen de verschillende muurdelen bezit de muur vierkante pijlers van gewapend grindbeton. Ten zuiden van de muur bevindt zich het toegangshek welke oorspronkelijk toegang gaf tot het terrein van de Bloemendaalse Waterleiding. Dit toegangshek bestaat uit een dubbel openslaand hekwerk van zwart geverfd metaal, met daarboven in wit geverfd metaal uitgevoerd het woord: "BL. WATERLEIDING". Het toegangshek is tussen twee pijlers van gewapend grindbeton gevat.

Waardering

De gaaf bewaard gebleven muur met toegangshek is van algemeen belang als historisch-functioneel onderdeel van het complex van

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

de voormalige "Bloemendaalsche Waterleiding" en wegens cultuurhistorische en architectuurhistorische waarden als een in gewapend beton uitgevoerde muur welke qua materiaalgebruik, functie en ligging, ensemble-waarde heeft met het filtergebouw. Tevens heeft de muur met toegangshek een beeldbepalende waarde door de ligging langs de Hoge Duin en Daalseweg.

Hoofdcategorie

Voorwerpen op pleinen en dergelijke

Voorwerpen op pleinen en dergelijke

Subcategorie

Erfscheiding(D)

Erfscheiding(D)

Functie

Toegangshek

Muur(D)

Monumentnummer*: 511123

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	03 november 1998
Kadaster deel/nr	82634/136

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Bloemendaal	Bloemendaal	Noord-Holland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Bloemendaal	Duin en Daal

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Bloemendaal	A			10968

*Omschrijving***

Omschrijving

Het twee verdiepingen hoge, rechthoekige FILTERGEBOUW, hoofdonderdeel van het complex van de voormalige "Bloemendaalsche Waterleiding", vormt in feite de ombouw van een voor- en nafiliter uit de begintijd van de duinwaterleiding in Duin en Daal (1901 of kort daarna) en wordt gedragen door een gewapend betonskelet. De buitenconstructie telt vier (zijgevels) en acht (voor- en achtergevel) kolommen. De bovenverdieping heeft een beduidend kleiner oppervlak met een buitenconstructie van vijf kolommen aan de lange gevels en drie kolommen aan de korte gevels.

De bovenverdieping heeft een licht hellend zadeldak. Het dak van de begane grondverdieping loopt naar vier zijden langzaam af. De daken zijn geconstrueerd van ongeveer 7 centimeter dik gewapend beton. De buitenconstructie is in het zicht gelaten. Voor de invulling is gebruik gemaakt van holle betonstenen. Op enkele plaatsen zijn lichtopeningen dicht onder de dakrand aangebracht.

De voorgevel telt twee toegangen met dubbele deuren. In de rechter zijgevel is een toegang met dubbele deur opgenomen. Bij de renovatie van het filtergebouw in 1956 is onder meer een grondkerende muur aan de voet van het gebouw aangebracht en zijn de toegangen ontsloten door nieuwe betonnen trappen.

Het uit negen bronnen, 40 tot 120 meter opgevoerde drinkwater werd via een pompstation aan de Lage Duin en Daalseweg door twee persleidingen naar de 38 meter hoger gelegen voorfilters in de filtergebouwen gepompt.

Het ongeveer 4,50 bij 5,25 meter metende voorfilter van gewapend beton was gevuld met verschillende maten grint voor het ontijzeren van het water.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Via een goot stroomde het water in het even grote nafilter, gevuld met grint en een ongeveer 1,00 meter dikke laag duinzand. Het gezuiverde water stroomde vervolgens in een van de twee reinwaterkelders c.a. met een gezamenlijke inhoud in 1913 van 747 m³.

Waardering

Het voormalige filtergebouw is van algemeen belang als historisch-functioneel hoofdonderdeel van het complex van de voormalige "Bloemendaalsche Waterleiding" en vanwege de architectuurhistorische en cultuurhistorische waarden als een qua hoofdvorm, detaillering en materiaalgebruik gaaf nutsgebouw uit de eerste decennia van de 20ste eeuw dat in Nederland kan gelden als een vroeg voorbeeld van de toepassing van gewapend betonskeletbouw, waarbij de constructie in het zicht is gelaten, in samenhang met holle betonsteen. Tevens is het gebouw een qua ouderdom zeldzaam geworden bouwtype voor de collectieve drinkwatervoorziening, gebouwd door de N.V. Industrieële Maatschappij F.J. Stulemeyer & Co. (één van de eerste bouwfirmas in Nederland, gespecialiseerd in het construeren van werken in gewapend beton). Daarnaast is het object van sociaalhistorische betekenis als element uit de geschiedenis van de drinkwatervoorziening in Nederland.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Industrie

Functie

Nutsbedrijf

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument